

Hvordan beskatte elektronisk handel over landegrensener?

Sammendrag av masteroppgaven “Challenges of Collecting Tax and Establishing Jurisdiction in E-commerce” av Kaja Heir Senstad. Masteroppgave i internasjonal rett ved University of Dundee, Skottland, våren 2015. Veileder var Ms Yvonne Evans.

Hovedtema for denne oppgaven er utfordringene rundt beskatning av elektronisk handel som foregår over landegrensener, samt om det finnes noen løsninger på disse utfordringene. Oppgaven gjør en komparativ analyse av skattesystemene i USA, Storbritannia og Norge vedrørende ulike tilnærminger til beskatning av elektronisk handel over landegrensener. Videre tar oppgaven for seg ulike initiativer fra internasjonale organisasjoner. Fokuset er på immaterielle varer og tjenester, da kontrollen av deres bevegelse over landegrensener er mest utfordrende sammenlignet med håndfaste varer.

Bakgrunn: Hva hovedutfordringene består av

Land har som egenskap av å være egne jurisdiksjoner suverenitet – en eksklusiv rett – til å utforme lover og fastsette hvordan disse skal anvendes. Et lands rett til å kreve skatt er dermed basert på landets suverenitet, som også er forankret i demokratiet. I internasjonale relasjoner indikerer suvereniteten og jurisdiksjonen hvilket geografisk område landene kan styre over. Kort fortalt er dette bakgrunnen for at ulike land har ulik skattelovgivning.

Dersom handel foregår over en landegrense, som elektronisk handel i stor grad gjør, aktualiseres spørsmålet vedrørende hvilken stat som har rett til å beskatte handelen. Beskatning er ofte basert på fysisk tilstedeværelse, og en stor utfordring ligger i det faktum at en handelsmann kan selge en vare til en kunde i et annet land uten noen form for fysisk tilstedeværelse i kjøperens land. Videre er det utfordringer knyttet til identifiseringen av skattegrunnlaget, fastsettelsen av hvor kjøpet ble gjennomført eller transaksjonene fant sted, eller hvor inntekten ble registrert. Den økende bruken av Internett som handelssted er en viktig faktor som vanskeliggjør denne fastsettelsen. Når handel foregår over landegrensener er det både fare for dobbeltbeskatning og ikke-beskatning, hvorav begge utfall er uønsket. Elektronisk handel over landegrensene øker stadig, og dermed er det også en økende trang til å finne løsningen på hvem som har rett til å beskatte handelen. Det er også en stor utfordring at land ikke har håndhevelsesmakt ut over sine landegrensener dersom dette ikke følger av spesifikke skatteavtaler mellom land, samt at det ikke er noe internasjonalt håndhevelsesorgan.

Hovedfunn

Vurderingen av nasjonale og internasjonale responser på de skattemessige utfordringene elektronisk handel over landegrensene innebærer, viser at dette er et vanskelig tema både på et nasjonalt og internasjonalt nivå. Gjennom en komparativ analyse av skattesystemene i Storbritannia, Norge og USA fremgår det at ingen av disse landene har utviklet et bærekraftig system for hvordan skatteinnkreving av slik handel skal foregå.

Det eksisterer heller ikke noe slikt fungerende system utarbeidet av OECD eller andre internasjonale organisasjoner som arbeider med disse problemstillingene. En annen utfordring er at internasjonale systemer som er utarbeidet ikke følges av alle land ettersom de selv må aktivt velge å ta del i dem. Videre foreligger det ikke noe effektivt system for skatteinnkreving over landegrensene, eller noe internasjonalt håndhevingsorgan. Effekten av dette er at land i takt med den økende internettbruken taper skatteinntekter.

Det er et økende behov for å finne en løsning på de utfordringene som beskatning av elektronisk handel over landegrensene medfører. De ulike landene har forsøkt å løse noen av disse utfordringene gjennom ulike prosjekter. Disse blir nøyere gjennomgått i selve oppgaven. Et poeng er imidlertid at ingen av prosjektene har vært noen større suksess, ettersom hva som trengs er en internasjonal tilnærming til disse utfordringene slik at alle land kan utføre beskatning etter tilnærmede like regler slik at man unngår dobbeltbeskatning eller ikke-beskatning.

I dette ligger at de internasjonale skattereglene må videreutvikles, samt at det er et behov for en autoritet som kan håndheve disse reglene for at de skal være effektive. For at det skal utvikles et internasjonalt system er det behov for et internasjonalt initiativ, da et enkeltland i samsvar med staters suverenitet ikke har kompetanse til å binde andre land med sine regler. Dette fordrer igjen at land velger å binde seg til, samt tiltre internasjonale regler.

En annen utfordring er at ulike land praktiserer ulike systemer for å beskatte elektronisk handel. Storbritannia benytter seg av Value Added Tax (VAT), og ettersom Storbritannia er medlem av den Europeiske Union (EU) er deres regelsett sterkt påvirket av EUs Reguleringer og Direktiver. Norge har også VAT, eller Merverdiavgift (MVA), men er ikke medlem av EU. Norge er imidlertid medlem av EØS, men skatt er et område som er unntatt fra EØS-avtalen. I USA benyttes "sales tax" og "use tax", et lignende system, men som allikevel er ulikt. Ettersom ulike baserer seg på ulike skattesystemer, er dette et moment som vanskeliggjør internasjonaliseringen av skattesystemer.

Konklusjon

Vedrørende elektronisk handel ligger problematikken i relasjon til beskatning hovedsakelig i utfordringene rundt identifiseringen av skattegrunnlaget og håndhevingen av beskatningen. Oppgaven viser at verken Storbritannia, Norge eller USA har vedtatt noen betydelig skattelovgivning eller administrativ veiledning vedrørende beskatning av internasjonal elektronisk handel, noe som også er problematisk ettersom de ikke håndterer skatteunndragelser over landegrensene. Manglende tiltak på nasjonalt nivå kan muligens forklares ved at OECD har tatt en lederrolle på området, eller at dette er et globalt problem som ingen land alene kan løse. En utfordring er da også at OECD heller ikke har noen tilfredsstillende løsningen.

Selv om elektronisk handel ikke er noe nytt fenomen, har ingen land eller internasjonale organisasjoner så langt funnet noen tilfredsstillende løsning på utfordringene ved å kreve skatt

eller etablere skattejurisdiksjon ved elektronisk handel over landegrensene. Spørsmålet er allikevel ikke om elektronisk handel skal beskattes i det hele tatt, men hvordan dette skal gjøres og når.